

AOC Raad-voorzitter Clemens Cornielje: 'Meer verantwoordelijkheden voor de leden'

Ruim één jaar is Clemens Cornielje nu voorzitter van de AOC Raad. LNV kreeg in die periode een nieuwe minister, de onderwijsinspectie en het bedrijfsleven kraakten kritische noten en het project GOAL! werd onlangs afgesloten. Een goed moment om met Cornielje de tussensbalans op te maken.

Bij uw aantreden als voorzitter van de AOC Raad – nu ruim één jaar geleden – heeft u in een interview met dit blad gezegd dat eensgezindheid binnen de raad van essentieel belang is om uw werk te kunnen doen. Wordt aan die voorwaarde voldaan?

“Ik doe dit werk met buitengewoon veel plezier. Alle bestuurders zijn echt betrokken bij het groene onderwijs en de sfeer in onze vergaderingen is goed. We hebben dit afgelopen jaar ook heel wat bereikt. Ik heb aan minister Veerman het Actieplan Examinering aangeboden, er is eenstemmigheid over de richting waarin het vmbo-groen zich moet ontwikkelen en we hebben een gezamenlijke visie op praktijkleren ontwikkeld. Er is dus in gezamenlijkheid heel wat bereikt.”

Maar er zijn ook belangrijke onderdelen waar geen sprake is van eensgezindheid. Ik denk daarbij met name aan het landelijke project GOAL! dat onlangs is afgesloten.

“Ik stel voorop dat tijdens de laatste algemene ledenvergadering van de AOC Raad unaniem ingestemd werd met positieve resultaten van GOAL! Het onderwijsconcept, de marketing, de kwaliteit van het onderwijs en de positie van de

AOC Raad. Maar het is inderdaad zo dat er niet op alle onderdelen eensgezindheid is. Sommige aspecten hebben ook wel hun eigen geschiedenis en je kunt dan niet aan mensen vragen om overall overheen te stappen. De gezamenlijke onderwijsvisie die met GOAL! beoogd werd is bijvoorbeeld niet haalbaar gebleken. Heeft er mee te maken dat de aoc's te zeer verschillen. Bijvoorbeeld het Wellantcollege – met zo'n groot werkgebied – is een totaal andere instelling dan AOC de Groene Welle. Met dergelijke grote verschillen is het lastig om tot één visie te komen. Als brancheclub moet je zoeken naar de gemeenschappelijkheid en vaststellen wat het wezenskenmerk van ons onderwijs is. Dat geeft duidelijkheid naar het beroepenveld en ministerie. Geen gemeenschappelijke onderwijsvisie dus, maar wel gemeenschappelijke karakteristieken. Dat is voor mij nu voldoende.”

Het streven om tot een gemeenschappelijke onderwijsvisie te komen was een overschatting?

“Ik vind dat niet. Je moet altijd een maximale poging doen om op dit soort essentiële onderdelen de gemeenschappelijkheid te zoeken en te vinden omdat dit je sterk maakt naar de buitenwereld. Op een zeker moment stuit je op de grenzen van wat je wel en niet mag vragen. Het marketing-concept van GOAL! is een goed voorbeeld. In eerste instantie wilde niet iedereen mee met het 'werelden'-concept. Uiteindelijk is dat toch gelukt. Dan heb je iets bereikt. Of dat tot meer leerlingen leidt moeten we inderdaad nog bezien. Er zijn veel factoren die daarbij een rol spelen. Maar er zijn ook verschillen die je moet accepteren. Zoals bij de onderwijsvisie en ook bij de regionale inbedding van de aoc's. Bij dat laatste gaat het om de wijze waarop de aoc's de lokale markt, de bedrijven in hun omgeving willen bedienen. De lo-

kale markt in Noord-Holland is heel anders dan die van bijvoorbeeld Helicon Opleidingen. Daar kun je niet omheen. Samenvattend constateer ik dat de bereidheid om dit soort zaken met elkaar te delen het afgelopen jaar zeker is toegenomen.”

En de afbakening van het groene domein? Dat was toch ook een doel van GOAL?

“Daar is flink op ingezet. Maar we zien natuurlijk dat de discussie hierover ook in het niet-groene onderwijs de laatste jaren sterk aan het veranderen is. Waar we bij de start van GOAL! dachten dat we moesten inzetten op een afbakening, gaat het inmiddels juist over verbreding. Zie de zorgboerderijen. Dat is een voorbeeld van een maatschappelijke ontwikkeling waar aoc's op in moeten spelen. Het valt voor een deel binnen het groene domein, maar deels ook binnen dat van de zorgopleidingen van OCW. De discussie heeft zich dus verlegd van het enge groene domein waar we binnen moeten blijven naar het met anderen inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen. We zitten nu midden in die discussie en de AOC Raad is daarover ook in gesprek met minister Verburg en OCW-staatssecretaris Van Bijsterveld. Zij staan open voor die verbreding. Kortom, negatief gezegd zou je kunnen zeggen dat dit onderdeel van GOAL! niet gelukt is. Maar je kunt er ook vanuit een positieve invalshoek naar kijken en vaststellen dat de discussie over het groene domein zich verplaatst heeft naar een discussie over verbreding.”

Kwaliteit, kwaliteitszorg is een belangrijk aandachtspunt van de aoc's en de AOC Raad. De onderwijsinspectie heeft er het een en ander over gezegd in haar onderwijsverslag 2006 en het Actieplan Examinering is een proactieve reactie daarop. Ook het bedrijfsleven heeft kritische noten gekraakt. Hoe beoordeelt u de kritiek van NAJK en LTO?

“Ik vind die kritiek terecht. De aoc’s hebben de afgelopen jaren te weinig aandacht gehad voor de zogenaamde kleine takken. Melkveehouderij, varkenshouderij en akkerbouw bijvoorbeeld. Door de geringe omvang van die takken is de opleidingsbehoefte natuurlijk beperkt, maar de aoc’s zijn er wel verantwoordelijk voor. Het ministerie van LNV stelde een aanpak voor om dat via de ipc’s te doen en daarvoor een deel

“De verbreding heeft zich weliswaar doorgezet en de maatschappelijke vraag verandert, maar je corebusiness moet je nooit loslaten.”

van het budget praktijkleren af te romen. Gelukkig is dat idee verlaten, want de AOC Raad was daar geen voorstander van. Het zou onze eer te na zijn. Als het ministerie in samenspraak met het bedrijfsleven zegt dat er behoefte is aan opleidingen voor deze kleine takken, dan is het de maatschappelijke opdracht van aoc’s om daaraan te voldoen. We hebben daarover in het kader van praktijkleren ook afspraken gemaakt. Dit onderdeel bij de aoc’s weghalen en elders – in dit geval bij de ipc’s beleggen – zou betekenen dat een deel van de corebusiness van de aoc’s weggehaald zou worden. Dat kan niet. De verbreding heeft zich weliswaar doorgezet en de maatschappelijke vraag verandert, maar je corebusiness moet je nooit loslaten. Het betekent misschien wel dat om aanbod en kwaliteit te garanderen keuzes gemaakt moeten worden. Dus dat bepaalde aoc’s opleidingen voor deze kleine takken verzorgen en andere niet. Maar het blijft integraal onderdeel van ons pakket waarover we bestuurlijke afspraken met de minister en het bedrijfsleven moeten maken.”

Als voormalig parlementslid met de portefeuille Kennisbeleid LNV en voorzitter van de vaste Kamercommissie Onderwijs had u intensieve contacten met LNV. Nu heeft u als

voorzitter van de AOC Raad weer te maken met LNV. Hoe ervaart u de samenwerking met LNV?

“Ik vind dat wij een zeer goede relatie met het ministerie van LNV hebben. De lijnen zijn kort, de deur staat altijd voor ons open als overleg nodig is. Mijn insteek daarbij is dat het belang van leerlingen voorop staat en dat als het systeem daarin belemmerend is, je daar iets aan moet doen. Bijvoorbeeld de verbreding van het vmbo-groen. Onze eerste prioriteit daarbij is dat we het intrasectorale programma mogen gaan verzorgen. Ik snap dat er weerstand is van andere vmbo-scholen, maar het gaat hierbij echt om het belang van leerlingen. Met minister Verburg heeft OCW-staatssecretaris Van Bijsterveld hier positief op gereageerd. Ook voor onze ideeën over de maatschappelijke stage krijgen we de handen van LNV en OCW op elkaar. Als er een sector bij uitstek voor geschikt is, dan is het de groene sector. We willen een pilot waarin niet alleen leerlingen uit het vmbo-groen maar ook van de andere sectoren maatschappelijke stages in het groene domein kunnen gaan doen. Dat is dan tegelijkertijd een mooie manier om leerlingen kennis te laten maken met de mogelijkheden van het groene onderwijs.”

Naast LNV zijn er ook allerlei andere partijen in en rond de groene onderwijswereld waarmee de raad samenwerkt. Gaat dat zoals het zich had voorgesteld?

“Bij mijn aantreden als voorzitter heb ik aangegeven dat ik mijn functie anders zal invullen dan mijn voorganger. Ik heb als Commissaris van de Koningin in de provincie Gelderland natuurlijk meer dan een fulltime job. Ik spreek met de minister, zijn directeur-generaal en de staatssecretaris van OCW. Ook zit ik de vergaderingen van de AOC Raad voor en overleg bijvoorbeeld met het Platform Beroepsonderwijs. Maar er zijn een heleboel clubs waar de AOC Raad in zit. Ik vind dat alle leden van de AOC Raad veel meer verantwoordelijkheid moeten nemen voor deelactiviteiten van de raad. De voorzitters van de colleges van bestuur moet in die clubs de AOC Raad vertegenwoordigen. Nu is het zo dat

aoc-bestuurders nog vaak op eigen titel in allerlei clubs zitten en daar vooral oog hebben voor de belangen van hun eigen organisatie. Dat moet anders. Iemand wordt afgevaardigd, verstaat zich met de AOC Raad en er wordt teruggekoppeld. Die opvatting wordt breed gedeeld door de leden van de AOC Raad en heeft ook gevolgen voor de structuur. Feitelijk komt het erop neer dat de ledenvergadering een bestuursvergadering wordt. De club is zo klein dat werken met een bestuurs- en ledenvergadering niet effectief is. We gaan dus met de twaalf CvB-voorzitters en de vertegenwoordiger van de Vereniging Buitengewoon Groen besturen. Het betekent ook dat we portefeuilles maken die onder de CvB-leden verdeeld worden. Deze constructie moet ertoe leiden dat mensen er namens het collectief zitten en daar ook op aanspreekbaar zijn.”

Leidt dat volgens u ook tot een duidelijkere positionering van de aoc's en de AOC Raad in de Groene Kennis Coöperatie?

“Het ministerie van LNV ziet de Groene Kennis Coöperatie (GKC) als een ‘voertuig’ om zijn bovennormatieve middelen voor het groene onderwijs in te zetten. Ik snap dat en ik vind het ook logisch dat het departement via de GKC afspraken wil maken over de programmalijnen. Als eenmaal duidelijk is om welk budget het precies gaat, mag de minister daar natuurlijk op sturen en moeten wij van onze kant helder zijn over wat wij willen. De GKC kan dus zeker meerwaarde hebben, maar hoe de AOC Raad met dat ‘voertuig’ om moet gaan is nu nog niet helemaal duidelijk. We denken daar nog over. Belangrijk is in ieder geval dat de posities verhelderd worden. Nu zitten mensen in allerlei rollen in de GKC: bestuurder, deelnemer volgens mij vaak met het idee ‘wat kan ik er voor mijn eigen instelling uithalen?’ Een coöperatie is bedoeld als een samenwerkingsverband van kleine eenheden die de meerwaarde van het samenwerken inzien. Het is daarbij van belang te weten wie de deelnemers zijn en hoe de onderlinge verhoudingen zijn. Dat is niet altijd even helder. We moeten daarbij ook naar ons zelf kijken, want samenwerken moet.” □